

Obrót nielegalnymi odpadami Problemy związane z transportem i składowaniem odpadów w kontekście art. 183 k.k.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie

Michał Mierniczak
Główny Specjalista

Inspekcja Ochrony Środowiska jest powołana do **kontroli przestrzegania przepisów o ochronie środowiska** oraz badania i oceny stanu środowiska.

Do zadań **Inspekcji Ochrony Środowiska** należy m.in. **kontrola podmiotów korzystających ze środowiska w zakresie spełniania przepisów ochrony środowiska, w tym dotyczących gospodarki odpadami** oraz **ściganie przestępstw przeciwko środowisku – w tym wnoszenie i popieranie aktów oskarżenia.**

Inspekcja Ochrony Środowiska realizuje ustawowe obowiązki poprzez:

Działania kontrolne, o których mowa w art. 9 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska;

Czynności, o których mowa w art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska.

Podział kontroli

Wyróżniamy następujące kategorie kontroli:

1. kontrola zakładu w terenie;
2. kontrola w terenie bez ustalonego podmiotu;
3. kontrola oparta o dokumentację.

Inspektor jest uprawniony m.in. do:

- oceny eksploatacji instalacji lub urządzeń, w tym środków transportu;
- oceny stosowanych technologii i rozwiązań technicznych;
- oceny sposobu wykonywania pomiarów emisji, ilości pobranej wody oraz odprowadzanych ścieków przez jednostkę prowadzącą pomiary, w tym poprawności sposobu pobierania i analizy próbek;
- **określenia składu morfologicznego odpadów w oparciu o wiedzę ekspercką.**

Inspektor jest uprawniony m.in. do:

- **żądania** pisemnych lub ustnych informacji oraz **wzywania i przesłuchiwanie osób** w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego **przy jednoczesnym pouczeniu ich o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, o której mowa w Kodeksie karnym;**
- **żądania okazania dokumentów, w tym dokumentów finansowych i udostępnienia wszelkich danych mających związek z problematyką kontroli;**
- **ustalania tożsamości osób** oraz żądania okazania dokumentów niezbędnych do wymierzenia grzywny w drodze mandatu karnego lub sporządzenia wniosku o ukaranie.

Wojewódzki inspektor ochrony środowiska może wystąpić z wnioskiem do Policji lub organów administracji publicznej o udzielenie pomocy, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych.

Organy te nie mogą odmówić udzielenia pomocy wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska.

Jak działa WIOŚ w Krakowie

**Praca w godzinach 07:00-15:00 od
poniedziałku do piątku.**

**Praca zmianowa – całodobowa 7 dni w
tygodniu, 365 dni w roku, prowadzona
przez zespoły po dwóch inspektorów i
powołana w celu rozpoznawania
sytuacji mogących stanowić
zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi lub
środowiska.**

Departament Zwalczania Przestępczości Środowiskowej GIOŚ

- Powołanie specjalnej komórki merytorycznej w zakresie zwalczania przestępczości środowiskowej w GIOŚ
- Utworzenie grupy interwencyjno-wyjazdowej o charakterze zadaniowym w zakresie wykrywania i przeciwdziałania przestępstwom i wykroczeniom przeciwko środowisku w WIOŚ + współdziałanie z organami ścigania

Definicja odpadów

Odpad – jest to każda substancja lub przedmiot, których posiadacz:

- **pozbywa** się,
- zamierza się **pozbyć**,
- do których **pozbycia** się jest obowiązany.

art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Posiadacz odpadów

Wytwórca odpadów

Osoba fizyczna, osoba
prawna oraz jednostka
organizacyjna
nieposiadająca osobowości
prawnej będące w
posiadaniu odpadów

art. 3 ust. 1 pkt 19 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Zdjęcie z działań kontrolnych WIOŚ w Krakowie: Grzegorz Pałka

Magazynowanie odpadów

to czasowe przechowywanie odpadów obejmujące:

- a) **wstępne** magazynowanie odpadów **przez ich** **wytwórcę;**
- b) **tymczasowe** magazynowanie odpadów **przez** **prowadzącego zbieranie odpadów;**
- c) **magazynowanie** odpadów **przez prowadzącego** **przetwarzanie odpadów.**

art. 3 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Magazynowanie odpadów

Magazynowanie odpadów może być prowadzone wyłącznie na terenie, do którego posiadacz odpadów ma tytuł prawny, wyłącznie w ramach wytwarzania, zbierania lub przetwarzania odpadów.

Przy czym odpady mogą być magazynowane, jeżeli konieczność magazynowania wynika z procesów technologicznych lub organizacyjnych i nie przekracza terminów uzasadnionych zastosowaniem tych procesów.

art. 25 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 979 z p. zm.)

**Zakazanym jest magazynowanie odpadów
na składowisku odpadów.**

art. 104 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

!

!

Magazynowanie odpadów
to nie
składowanie odpadów!

!

!

!

Transport odpadów

- wymaga uzyskania wpisu do Bazy Danych
- o Odpadach;
- wymaga właściwego oznakowania pojazdu, którym wykonywany jest transport odpadów;
- **jest jedynie usługą na rzecz podmiotu przekazującego odpady.** Za odpady nie **odpowiada** więc podmiot transportujący odpady, ale **podmiot który zlecił tą usługę** do momentu gdy odpady trafią od odbiorcy uprawnionego do ich przyjęcia.

Zdjęcie wykonane w trakcie kontroli: Grzegorz Pałka

Wyjątek:

- gdy przekazujący odpady **nie jest znany**,
- transportujący **nie dostarczył** odpadów we wskazane przez przekazującego miejsce.

art. 24 i 50 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 października 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów (Dz.U. 2016 poz. 1742)

Zbieranie odpadów

- to **gromadzenie ich** przed transportem do miejsc przetwarzania,
- **wstępne sortowanie** nieprowadzące do zasadniczej zmiany charakteru i składu odpadów i niepowodujące zmiany klasyfikacji odpadów
- **tymczasowe magazynowanie** odpadów.

art. 3 ust. 1 pkt 34 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

**Pamiętaj gromadzenie odpadów
to nie składowanie odpadów.**

Przetwarzanie odpadów

- to **odzysk** czyli jakikolwiek proces, którego głównym **wynikiem** jest to, aby odpady **służyły użytecznemu zastosowaniu** przez zastąpienie innych materiałów, które w przeciwnym przypadku zostałyby użyte do spełnienia danej funkcji, lub w wyniku którego odpady są przygotowywane do spełnienia takiej funkcji w danym zakładzie lub ogólnie w gospodarce.
- to **unieszkodliwianie** - czyli **proces niebędący odzyskiem**, nawet jeżeli wtórnym skutkiem takiego procesu jest odzysk substancji lub energii.

art. 3 ust. 1 pkt 14, 21, 30 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Składowanie odpadów

To proces unieszkodliwiania odpadów polegający na umieszczeniu odpadów w specjalnie zaprojektowanym obiekcie, gdzie odpady mają pozostać na zawsze.

Na składowiskach odpadów nie mogą być składowane następujące odpady:

- występujące w postaci ciekłej, w tym odpadów zawierających wodę w ilości powyżej 95% masy całkowitej, z wyłączeniem szlamów;
- o właściwościach wybuchowych, żrących, utleniających, wysoce łatwopalnych lub łatwopalnych;
- zakaźnych medycznych i zakaźnych weterynaryjnych;
- powstających w wyniku badań naukowych i prac rozwojowych lub działalności dydaktycznej, które nie są zidentyfikowane lub są nowe i których oddziaływanie na środowisko jest nieznane;
- opon i ich części, z wyłączeniem opon rowerowych i opon o średnicy zewnętrznej większej niż 1400mm;
- ulegających biodegradacji selektywnie zebranych.

Sprzedawca odpadów

Pośrednik w obrocie odpadami

- **sprzedawca** odpadów - to podmiot, który **nabywa, a następnie zbywa odpady**, we własnym imieniu, w tym również podmiot, który **nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie**;
- **pośrednik** w obrocie odpadami - to każdy, kto **organizuje przetwarzanie odpadów** w imieniu innych podmiotów, w tym również podmiot, który **nie obejmuje odpadów fizycznie w posiadanie**;

art. 3 ust. 1 pkt 20 i 27 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 roku o odpadach
(t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 779 z późn. zm.)

Przestępstwa przeciwko środowisku - art. 183 k.k.

- kto wbrew przepisom **składa, usuwa, przetwarza, zbiera, dokonuje odzysku, unieszkodliwia albo transportuje odpady** lub substancje w takich warunkach lub w taki sposób, że **może to zagrazić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi lub zniszczenie w świecie roślinnym lub zwierzęcym**;
- kto wbrew przepisom przywozi z za granicy substancje zagrażające środowisku;
- kto wbrew przepisom przywozi odpady z za granicy lub wywozi odpady za granicę;
- kto wbrew obowiązkowi dopuszcza do popełnienia powyższych czynów;

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

- kto bez wymaganego zgłoszenia lub zezwolenia, albo wbrew jego warunkom przywozi z za granicy lub wywozi za granicę odpady niebezpieczne;

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów - art. 271 §1 k.k.

- Funkcjonariusz publiczny lub inna osoba uprawniona do wystawienia dokumentu, **która poświadcza w nim nieprawdę co do okoliczności mającej znaczenie prawne,**

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu

- art. 299 §1 k.k.

- Kto środki płatnicze, instrumenty finansowe, papiery wartościowe, wartości dewizowe, prawa majątkowe lub inne mienie ruchome lub nieruchomości, **pochodzące z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego**, przyjmuje, posiada, używa, przekazuje lub wywozi za granicę, ukrywa, dokonuje ich transferu lub konwersji, pomaga do przenoszenia ich własności lub posiadania albo podejmuje inne czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie ich przestępnego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, ich wykrycie, zajęcie albo orzeczenie przepadku,

podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

Nielegalny obrót odpadami

WIOŚ w Krakowie w ramach stałej współpracy z Prokuraturą i Policją oraz innymi służbami bierze udział w działaniach związanych z nielegalnym obrotem odpadami.

Obecnie prokuratura prowadzi czynności związane z **kilkunastoma sprawami dotyczącymi nielegalnej gospodarki odpadami**, w których brał udział WIOŚ w Krakowie.

Nielegalne postępowania z odpadami - zbieranie i przetwarzanie

Prowadzenie zbierania lub przetwarzania odpadów wymaga wcześniejszego uzyskania decyzji.

Przypadkami nielegalnego postępowania z odpadami mogą dotyczyć:

- działalności prowadzonej **bez jakichkolwiek decyzji;**
- działalności **nieobjętej** posiadaną decyzją;
- działalności **objętej** posiadaną decyzją.

WIOŚ, a badania odpadów

- w pierwszej kolejności badania są zlecane do Centralnego Laboratorium Badawczego Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska;
- CLB prowadzi badania odpadów w zakresie identyfikacji substancji w podczerwieni;
- wyniki tych badań należy interpretować jako **wysoce prawdopodobne** i pozwalają one na identyfikację substancji, która dominuje w składzie oraz ewentualne zaplanowanie dalszych badań.

Podmiot prowadzący działalność w zakresie gospodarowania odpadami (przetwarzanie)

Rozpoczęcie sprawy – rok 2019

Podmiot prowadzący działalność w zakresie gospodarowania odpadami (przetwarzanie)

- Działania podjęte na wniosek KPP w Olkusz Wydział Kryminalny
- **Przeprowadzenie oględzin i badań** (odpadów, gleby(ziemi) w miejscu magazynowania odpadów;

WYNIKI

- **Badania odpadów** znajdujących się na terenie Spółki wykazały, że posiadają one właściwości **niebezpieczne**;
- **Badania gleby (ziemi) wykazały, że jest ona zanieczyszczona magazynowanymi na jej terenie odpadami co może powodować zanieczyszczenie środowiska**

Podmiot prowadzący działalność w zakresie gospodarowania odpadami (przetwarzanie)

2020

- Kontrola interwencyjna rozpoczęta w lipcu br.
- Przeprowadzenie **ogłędzin i badań** (odpadów) w miejscu magazynowania odpadów;
- **Ujawnienie nielegalnego transportu odpadów** (badania porzuconych **odpadów** wykazały, że posiadają one właściwości **niebezpieczne**).

Porzucenie odpadów i ich nielegalny transport – powiat miechowski

Działania podjęto na wniosek Prokuratury Rejonowej w Miechowie. Obecnie sprawa prowadzona jest przez Prokuraturę Okręgową w Krakowie.

- przeprowadzenie oględzin i badań (odpadów, gleby, wody) w miejscu porzucenia odpadów;

- przeprowadzenie oględzin i dwukrotnych badań odpadów znajdujących się na zatrzymanym w trakcie prowadzonych działań pojeździe.

Porzucenie odpadów i ich nielegalny transport – powiat miechowski

WYNIKI BADAŃ

- **Badania odpadów** (zarówno porzuconych jak i znajdujących się na pojeździe) **wykazały, że posiadają one właściwości niebezpieczne;**
- Badania gleby i wody nie wykazały aby na moment ich prowadzenia porzucenie odpadów spowodowało zanieczyszczenie środowiska.

Podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarowania odpadami (zbieranie odpadów)

- **Ścisła współpraca** z Wojewódzkimi Inspektoratami Ochrony Środowiska i Komendami Wojewódzkimi Policji - **wspólne ustalenia/działania**.
- **Kierowanie wniosków** o podjęcie działań do innych organów spoza terenu małopolski;
- **Analiza transferu odpadów** do i z firm prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami w Bazie Danych o Produktach i Opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO);
- **Prowadzenie kontroli krzyżowych** wobec podmiotów powiązanych z przedmiotową sprawą;

Możliwe działania IOŚ w zakresie nielegalnego obrotu odpadami

- Przeprowadzenie działań kontrolnych;
- Przeprowadzenie czynności o których mowa w art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska;
- Współudział w kontroli prowadzonej przez inne organy;

Dziękuję za uwagę

#ChronimyŚrodowisko
